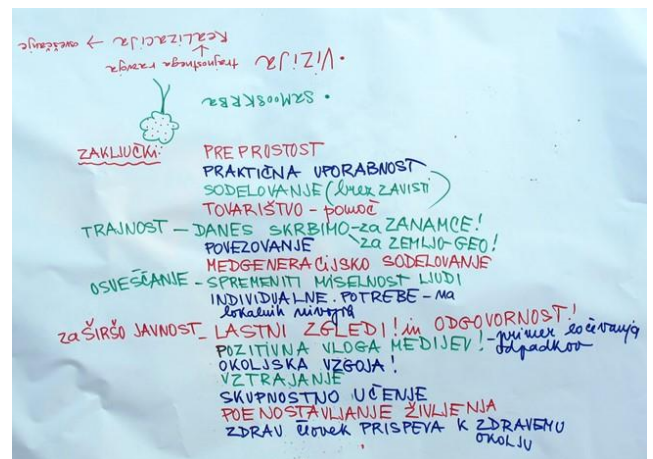

Nacionalna konferenca

Dovolj za vse: Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri

17. junij 2016, Hotel Lev, Ljubljana

Poročilo o rezultatih skupinskega dela

- (1) Dejavniki uspeha, identificirani v navdihujočih zgodbah
- (2) Ključna sporočila za deležniške skupine
- (3) Izzivi skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri
- (4) Kako nas lahko projekt *Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri* okrepi?
- (5) Dodatni primeri navdihujočih praks

IPOP

P&C

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Projekt iz sredstev Sklada za podnebne spremembe
financira Ministrstvo za okolje in prostor.
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projekt izvajajo organizacije Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Focus, društvo za sonaraven razvoj, Pravno informacijski center nevladnih organizacij – PIC in Inštitut za politike prostora. Projekt iz sredstev Sklada za podnebne spremembe financira Ministrstvo za okolje in prostor. Vsebine, objavljene v zvezi s projektom, ne predstavljajo uradnega stališča Vlade RS.

(1) Dejavniki uspeha, identificirani v navdihujočih zgodbah

Povezan preplet dejavnikov:

- Ideja → vizija (izhaja iz lastnih virov) → energija → sodelovanje in povezovanje → entuziazem → vztrajnost ... vse se da!
- Jasna vizija, prepoznavanje potencialov (naravnih, arhitekturnih, ljudi...), prioritete, konkretna akcija, motiviranje, povezovanje, promocija in obveščanje
- Vizija, samoustvarjene priložnosti, povezovanje → zaupanje (od sp. navzgor), energija posameznika, N dobrih praks (kulturni vzorec kot izhodišče)
- (1) dober vodja, (2) vztrajnost, (3) jasni cilji, (4), aktivna lokalna skupnost
- Ključni dejavnik uspeha je človek: ustvarjalnost, zavzetost, vključiti ljudi

Sklopi dejavnikov:

Izhodišče: lokalni viri, ki jih oplajamo

- samooskrba, preprostost, praktična uporabnost, sodelovanje (brez zavisti) trajnost (danes skrbimo za zanamce, za zemljo), povezovanje, medgeneracijska skrb
- samooskrba med sabo povezuje: uporaba, narava, energija, denar
- lokalni potenciali
- decentralizacija energijskih in prehranskih sistemov
- kroženje sredstev

Entuziastična jedrna ekipa

- Kvaliteten pobudnik in "moderator" procesa
- Vodja (vključujoč, znanje o vrednotah trajnosti)
- Oseba z vizijo, podpora in vključevanje skupnosti
- Ključni ljudje imajo entuziazem, vizijo in ponos
- Vključitev v komunikacijo, s tem povezana tudi motivacija ljudi in ozaveščenost (entuziazem voditeljev projektov z vključenostjo (aktivno) v akcije)
- Kreativno soustvarjanje na pobudo posameznikov s srcem in vizijo

Celosten pristop – od vizije do projekta

- Jasna skupna vizija – ustvarjana na vključujoč način (8x)
- Vključujoče strateško načrtovanje s trajnostnimi prioritetami
- Iskanje in analiza stanja in potencialov naravnega okolja (naravni, družbeni, socialni, gospodarski)
- Pomen celostne obravnave, ki vključuje več področij
- Projektno vodenje
- Mali koraki, preprosti projekti
- Skupnostni cilji
- Ustrezne – izvedljive ideje
- Iskati konsenz vseh akterjev
- Prost pretok informacij
- Transparentnost
- Zaupanje med deležniki

Vključevanje lokalnega prebivalstva

- Vključenost/aktivna udeležba lokalnega prebivalstva (5x)
- Povezovanje lokalnega prebivalstva
- Dajmo ljudem glas!
- Odprtost za sodelovanje, vztrajnost (2x)
- Volja za spremembo in vključenost
- Upoštevanje ranljivih uporabnikov, ki sodelujejo (dobri omogočevalci); nezmožnost plačevanja računov (Molly Walsh)
- Ozaveščanje in motivacija

Drugi dejavniki:

- Drzniti si upati
- Da pobuda uspe, mora družbeni interes prevladati nad osebnim (2x)
- Podporno okolje (zagotavljanje možnosti za delovanje nevladne organizacije/civilne družbe)
- Učеща se organizacija

(2) Ključna sporočila za deležniške skupine

Odločevalci na nacionalni ravni:

- Iskati sinergije – odločevalcem pokazati, kako lahko SUVŽ prispeva k reševanju problemov na dolgi rok (varnost in suverenost države, preskrbljenost z viri ...) (4x)
- Pokazati dobre prakse (2x)
- V komunikaciji z odločevalci nastopiti s pripravljenimi rešitvami – namesto s problemi
- Poiskati »bele močiclj« v sistemu – tiste, ki zasebno »dihajo« z našo stvarjo – in jih podpreti
- Uradnikov se dotakniti na osebni ravni (njihove vrednote, skrb za vnuke ...)
- »Ob odličnem poznavanju virov delovati v najboljšo možno korist vseh in vsakogar!«
- »Skupaj za vse«

Občine in ostali aktivni upravljalci:

- Poudarjanje prednosti (čistejše okolje, več evrov v lokalni skupnosti, večje zadovoljstvo), ki nastanejo pri tranziciji v krožno gospodarstvo (2x)
- Iskati sinergije – kje se naši cilji stikajo z nabiranjem »političnih točk« lokalnih politikov
- Pokazati konkretne rešitve za trajnostno ravnanje z viri
- Nuditi strokovno podporo na lokalni ravni (izobraževanja)
- Ozaveščanje "Slovencljnov" na provokativen način
- Uvedba pravice volivk, volivcev do referendumu na zahtevo (krajevni, občinski, medobčinski, državni načini soupravljanja z javnimi zadevami)
- »Samo zdrav človek v zdravem življenjskem okolju lahko da/prispeva skupnosti svoj maksimum«
- »Postavljeni ste v vlogo upravljalca, zato odgovorno upravljanje z življenjskimi viri, pri tem vključujte vse deležnike«
- »Skrb za življenjske vire in blaginjo – pred politiko«
- »Skupaj soustvarjamo boljšo kvaliteto življenja«
- »Vsak posameznik je odgovoren zase in posledično za skupnost«

Mediji in drugi promotorji:

- Način: primeri dobrih praks (osebno, konkretno) – 4x
- Uravnotežen tok zgodb, več pozitivnih v medijih
- Prikazati sklenjen krog generiranja vrednosti za vse:
  - skupaj to znamo in zmoremo in vsi bom živeli bolje" → načrtovati vizijo, udejanjati vizijo, se veseliti uspehov, žeti rezultate, deliti prakse, deliti prakse z drugimi → umno gospodarjenje z lokalnimi viri (voda, gozdovi, rodovitna zemljišča, energetske vire, kulturna krajina, potenciali v nas ljudeh (znanje, izkušnje, dediščina ...), drugi naravni ekosistemi) → zdravje, dobro počutje, ohranjanje narave → (sklenjen krog) mediji in promotorji ...
- Izkoristiti potencial novih medijev, ki so marsikdaj bolj odprti za te vsebine od tradicionalnih

- Z mediji sodelovati v izpostavljanju pritiskov imajo moč izpostaviti pritiske formalnih in neformalnih lobijev
- »Dobri zgledi vlečejo, sodelovanje pa obrodi sadove«

Širša javnost:

- Vodenje z zgledom
- Predstavitev koristi preko primera dobrih praks, poudarjanje skupnih rešitev
- Medgeneracijska izmenjava izkušenj
- »Povezovanje ljudi vodi v spremembe v kakovosti bivanja«
- »Imamo velike probleme, obstajajo že dobre rešitve«

Civilne iniciative:

- Delovati na vključujoč način: vabiti k soustvarjanju vsebine in pristopov
- Potencial civilnih pobud je v vzpostavljanju dialoga in spremljanju ter preverjanju izvajanja predpisov / zakonodaje

Izobraževalno – raziskovalni sektor:

- Začeti v vrtcu
- Podpirati skupnostno učenje
- Od teorije k praksi k izkustvu
- Črpanje in raziskovanje problemov iz lokalnega prostora/skupnosti
- Nujno je medsektorsko sodelovanje in interdisciplinarni pristop
- Način delovanja: učenje na terenu, inspiracija narava, ljudje zdrava pamet
- Spomniti na poslanstvo teh institucij → razširjanje vrednot skupnosti
- »Ljubezen do planeta!«

(3) Izzivi skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri

- Kaj so ključni vzvodi za prehod od vizije k uresničitvi – kako preseči ustaljene vzorce delovanja in stopiti v neznano?
- Kako preusmeriti prioritete mainstream politike?
- Kako vplivati na odločevalce, da spremenijo predpise v podporo SUŽV?
- Kako najti skupne imenovalce različnih deležnikov (civilna sfera, politika)?
- Kako preusmeriti zastarelo miselnost, ki se v Sloveniji osredotoča na prodajo surovin – in jo nadomestiti z izdelavo in trženjem izdelkov z visoko dodano vrednostjo?
- Kje pričeti, da se uresniči ustavna pravica do soupravljanja z javnimi zadevami in dobrinami?
- Kako povezati občine in ljudi?
- Kako ljudi/občine/organizacije spodbuditi, da razmišljajo na daljši rok - trajnostni razvoj ne prinaša hitrih rezultatov?
- Kako občinam pokazati finančno korist SUŽV?
- Kako vzpostaviti in negovati dialog ter povezati civilno družbo in politiko?
- Kako premostiti razkorak v političnih kulturah in najti ravnovesje med močnim osebnim voditeljstvom in participatornimi pristopi (zavedajoč se, da sta največkrat za uspešno izvedbo potrebna oba pola)?
- Kako / kje poiskati »naravne zaveznike«, ki imajo podobne vizije?
- Kako poskrbeti, da aktivisti in prostovoljci ne pregorijo?
- Kako zmanjšati apatičnost? Kako lahko skupnostne pobude povežemo oziroma navežemo na to, kar tudi sicer gradi skupnost – druženje ob hrani, pijači in glasbi?
- Kako mobilizirati tiste lastnosti v slovenskem značaju, ki podpirajo skupnostne prakse (solidarnost v situaciji velike nuje, delavnost, vztrajnost ...)?
- Kako vplivati na vrednote?
- Kako ljudem pokazati dodano vrednost delovanja v skupnosti? Kako povečati odgovornost za razvoj skozi skupnostno delovanje?
- Kako preobraziti pojem »lastnine«, da bi jo bili ljudje pripravljeni deliti?
- Kako zasnovati dogovore, potrebne za soupravljanje virov?
- Kako zagotoviti in deliti sredstva?
- Kako kot skupnost razumeti in osmisliti pojme (ekologija, trajnost ...) za naš kontekst?

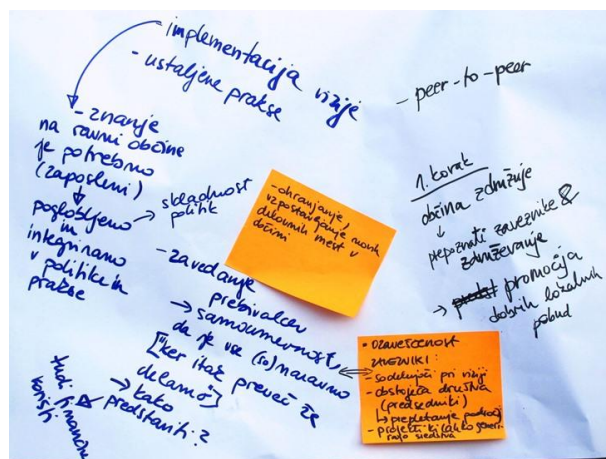
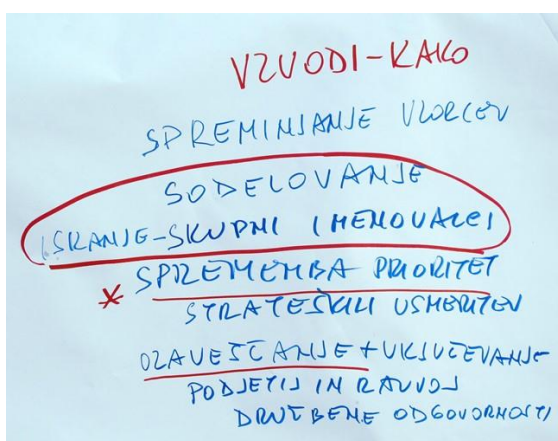
(4) Kako nas lahko projekt Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri okrepi?

- Potrebujemo:
  - podporo
  - znanje
  - zaupanje
  - odnosni kapital
  - solidarnost
  - opolnomočenje
- Pomoč pri zagotavljanju podpore odločevalcem na lokalni ravni (občina)
- Širiti koncept: posneti dogajanje ter ideje današnjega dne in razširiti po medijih – izkoristiti to, kar smo danes delali

(5) Dodatni primeri navdihujočih praks

izpostavljeni ob omizjih

- Participatorni proračun v Ankaranu
- Kranj: NVO proaktivno vzpostavijo 1. korak za sodelovanje z občino – pridejo na občino s predlogi, ki lahko občini rešujejo konkretne probleme (izkušnja Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj)
- Avstrijska občina Mureck – Cmurek: energetski park

Zapisała: Marjeta Novak, moderatorka/CPF